

Pročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Irven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se preračunajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. Telefon Interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rok piši se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine prave. Telefon Interurban št. 113.

16. števil.

Maribor, dne 9. februarja 1923.

Letnik XV.

Ruhr in Mosul.

Od vseh držav je Francija najbolj militaristična. Od 400 zrakoplovov od leta 1914 je prišla na 1152 in samo v eni granati, ki jo nosijo novi zrakoplovi, je več eksplozivnih snovi, kakor v sto granatah predvojnega tipa. Obseg teh granat in vojaških priprav pa raste leto za leto, da, celo že dan za dnevom. Ta militaristični orjak se je spravil sedaj nad Nemčijo, ki je premagana, potlačena in okovana. Zmagovalca Francija se znaša nad premagano Nemčijo in pri vsej svoji brezprimerni oboroženi sili se neprestano povprašuje: Ali se bo Nemčija vojskovala ali ne?

S tem vprašanjem se bavijo pariški listi in v celih anketah se razmišlja, iz česa bi se dalo sklepati o nemških vojnih pripravah. Današnji položaj Nemčije se razmišlja z največjo natančnostjo in pazljivostjo. Konstatira se, da Nemčija sploh nima vojnega materiala, ker ji je od premirja sem razdejano 33.000 topov, 87.000 strojnih pušk in 14.000 aeroplanov in da sme imeti sedaj samo 600 topov, kar pa sploh ne pride za kako vojaško akcijo v poštev. Pariški listi nadalje tudi konstatirajo, da je nemška vojna akcija nemogoča, dokler francoski vojak drži Ruhr in zasedba tovarniškega ozemlja izključuje vsako fabrikacijo nemškega vojnega materiala.

Vse to se razmišlja, ugotovi, sto- in stokrat potrdi, končno pa le vsi pariški časopisni glasovi izvešajo v strahu, da bi se Nemčija le znala vojskovati. To slutnjo ali celo gotovost utemeljujejo tako-le:

Nemčija se je naučila dobro pripravljati vojno, sedaj je odvrгла oboroženi odpor ter začela s pasivno resistenco, da se na vojno dobro pripravi. Neki francoski poročevalec je bil v Berlinu in tu je slišal od Nemcev: Poprej smo se vojskovali prisiljeno — sedaj se bomo pa iz prepričanja! In Francoz sklepa, da se baš sedaj v nemški pasivni resistenci krepí in širi med nemškim prebivalstvom prepričanje in navdušenje za vojno. Ta Francoz pravi, da so ljudje že sedaj za vojno, ker celo športna društva tvorijo vojaške organizacije poleg Ortescha, Reichswehr, Bürgerwehr, Einwohnerwehr — ter Schutzpolizei in drugih organizacij, ki so čisto vojaškega značaja.

Konstatira se tudi silna nemška mrznja proti Francozom. V primer navaja dopisnik «Excelsiora», da se je v Nemčiji zelo zmanjšalo število tujcev, da je v Berlinu sicer še okrog 300.000 Rusov, a samo 200 Francozov in ko je bil eden od teh pozvan na redarstvo ter vprašan, odkod je in kaj, so na njegov odgovor: «Iz Strassbourga, Francoz!» — pripomnili: «Ah, ne bo dolgo in to ne bo več francosko!»

Francoski listi vedo tudi vedno več o tem, koliko vojnega materiala za Nemčijo se izdeluje v inozemstvu, zlasti v Rusiji — in tako se do zob oborožena Francija vedno bolj boji nemškega oboroženega odpora.

Ta strah povečujejo še Angleži, ki opozarjajo svet še na drugo močno stran nemškega življa in sicer na delavnost, vstrajnost, izbornost organizirano gospodarstvo in tudi na politično modrost.

«Daily Mail» pravi, da pada marka sicer od ure do ure, da v padcu doseže poljsko marko, a pri vsem tem je bilo v Nemčiji v polletju lanskega leta samo 707 konkurzov proti 9725 v letu 1913. Davki, preračunani in porazdeljeni na nemško prebivalstvo, so najnižji v Evropi, brodarstvo napreduje kolosalno, tonaža v Hamburgu je bila lani večja kot leta 1913 — in kar je glavno, Nemčija nima brezposelnih delavcev, dočim jih pa ima Anglija poldrugi milijon. K temu je izračunal še neki ameriški ekonomist, da ima Nemčija v inozemstvu na razpolago kredita od 620 milijonov funtov sterlingov za svoje izdelke, dočim plačuje vsak njen prebivalec povprečno 1 funt sterling davka.

Končno je treba upoštevati tudi to, da je Nemčija za svojo pasivno resistenco izbrala čas, ko radi prirodnega bogastva Mosula lahko nastopi angleško-turška vojna in ko so vezi med antanto najbolj zrahljane. Zveza ruhrske okupacije in mosulskega vprašanja je težje dejstvo, kot vsa mrznja in vse nemške vojne priprave, oziroma moči.

Antanta je na razsulu in da ne bi polomil in razpad z vso silo izbruhnil, si niso upali razpustiti lozanske konference, temveč so jo zopet odgodili. Najprej so veslele predložile skupno sestavljen načrt mirovne pogodbe, ki ga pa Turki niso hoteli sprejeti. Ze tedaj bi se imela konferenca raziti ter upostaviti vojno stanje. Veslele bi se morale odločiti, katera je in katera ni proti Turčiji. A kaj se je zgodilo? — Francija je sporočila angorski vladi, da načrt mirovne pogodbe, kakor se je na lozanski konferenci od strani zaveznikov redigiral, nikakor ne pomeni zadnje besede. Francija je sicer Turčiji že veliko koncedirala, je pa na še večje koncesije pripravljena! Če se hočejo Turki v Lozani pogajati dalje, ostanejo francoski delegati polnoštevilni tam, ako pa ne, je Francija pripravljena pogajati se s pravost z angosko narodno skupščino. — Ta korak vplival kakor bomba, ker pomeni popolno nesoglasje i državo Anglije in Francije. Anglija je namreč

v Lozani izjavila, da predlogi zaveznikov pomenijo minimum njihovih zahtev, od katerih ne bodo več odstopili in so Turkom dali takorekoč ultimatum. Poincarejevo sporočilo angorski skupščini pa pomeni naravnost brskiranje angleškega stališča. Francosko sporočilo angorski vladi se je skušalo nekoliko prikriti, pa kljub temu ni dvoma, da je francoska vlada Angori tako brzojavko poslala in da za njo tiči gotovo ruhrsko vprašanje. Je namreč zelo verjetno, da hoče Francija na ta način od Anglije nekaj izsiliti.

Francija je Angliji nastavila nož, naj se odloči, ali ji hoče prepustiti popolnoma proste roke napram Nemčiji, ali pa da riskira, da ostane sama proti Turkom, ali če Anglija ne prepusti njej Ruhra, ona ne bo prepustila Angliji Mosula. Anglija se ne more odločiti in tako je lozanska konferenca zopet odgodena, Nemčija pa čaka, četudi v zelo težkem položaju, da se antanta razbije, magari tudi stepe, ali pa, da se odnosi v njej tako uredi, da Francija ne bo mogla in smela sama odločevati o nemški usodi. Eno ali drugo mora nastopiti in Nemčija se na vse pripravlja.

Politični položaj.

Revizijo ustave, naglašala Protič, naglašal jo je pa tudi demokrat Davidovič samo s tem razlokom, da se je prvi jasno, drugi pa silno megleno izrazil. Na ustavnem shodu svoje neodvisne radikalne stranke je bil Protič posebno jase. Mi smo glavne misli njegovega izvajanja razložili, radi jasnosti pa naj sledi odloček iz njegovega govora po poročilu beograjskega «Vremena»: «Narod naj odloči, če hoče to (vidovdanska) ustavo izpremeniti ali ne. Mi, ki smo se nekoliko bolj natančno pečali s tem vprašanjem, vemo, da vse gorje v državi prihaja od ustave. Danes imamo veliko državo, v kateri imamo poleg sonarodnjakov tudi veliko število tujih elementov, ki jih je zgodovina tekom stoletij zanesla na naša tla. Tudi s temi moramo računati, ker na ta način rešujemo svoje sonarodnjake. Ko je bila sprejeta ustava, ki je bila sklenjena kar čez noč, je bila proglašena za nekaj, od česar odvisi obstanek in rešitev države. Toda pred letom 1922 nismo imeli ustave, pa je država vendar obstala. Ustava (vidovdanska) ni nič vredna zlasti za to, ker ne določa take ureditve države, kakor jo narekujejo razmere. V ustavi ni rešeno niti hrvatsko niti slovensko vprašanje in ustava nam Hrvat in Slovenec naravnost odtujuje. Najprej moramo biti na jasnem o tem, ali naj živimo s Hrvati in Slovenci v skupni državi ali ne. S tem vprašanjem so se pečali srbijski politiki že zdavnaj. Obstojala je težnja, da se osnuje Velika Srbija brez Hrvatov in brez Slovencev. Toda ta Velika Srbija ne bi imela vseh pogojev za samostojno in intenzivno državno življenje. V najboljem slučaju bi obsegala bivšo kraljevino Srbijo, Črno goro, del Bosne in Hercegovine, Vojvodino in Srem in mali košček Dalmacije. Mi namreč ne bi sami sebi določali državnih mej, ampak določale bi jih velike sile po svoji volji. Taka Srbija ne bi imela izhoda na morje, oziroma bi imela le skromen dostop do njega, kar pa za srbsko trgovino in gospodarstvo ne bi pomenilo mnogo. Samo skupno s Hrvati in Slovenci moremo imeti pravi izhod na morje. Neodvisna Hrvatska in neodvisna Slovenija bi stali pod vplivom Italije in Madžarske. V tem slučaju bi imeli mi v Hrvatih in Slovencih nasprotnike, ki bi nam bili mnogo neprijetnejši kot so danes, ko živimo z njimi skupno. Vse okoliščine govore za to, da ostanemo s Hrvati in Slovenci skupaj. Če pa je temu tako, potem moramo stvoriti državo sporazumno. Brez sporazuma s Hrvati in Slovenci mi nismo prava narodna država, ampak smo nova Avstrija, kjer en del vlada, drugi pa se mora pokoriti. Tak red pa se drži samo z bajoneti. — To je jasno, Davidovičeve izjave so pa prava megla in nič stalnega ni v njih. Kar je danes jasnega povedal, to je že jutri zavil v kako vođeno resolucijo, ali pa je celo popolnoma umolknil na ljubo disciplini in obstoju demokratske stranke. Morda je delal tako nalašč, ker je čakal, da pritegne kar največ demokratov na svojo stran. To pa ni šlo, čas je bil zamujen in še danes se prav ne ve, s kakimi parolami gredo demokrati levičarji v volilni boj. Gotovo je, da bo iz volilnega boja izšla pretežna večina levičarjev in potem bo pa res že zadnji čas, da se tudi Davidovič točno in tudi za stalno izjavi glede ustave.

Neodvisna radikalna stranka. V sredo popoldne se je vršila prva konferenca te stranke. Navzoči so bili delegati iz vseh okrajev države. Protič je izjavil, da je vsak kompromis med oficijelno in novo neodvisno radikalno stranko nemogoč. Na to je razvijal program nove stranke, kojega temeljne točke so: 1. revizija ustave, 2. edinstvo naroda in 3. sporazum s Hrvati in Slovenci. Izdelan je bil na tej konferenci tudi volilni program, s katerim bo šla neodvisna radikalna stranka samostojno na volitve.

Protičeva politika je našla širok odziv posebno v Vojvodini in južni Srbiji, kjer vlada veliko nezadovoljstvo z radikalnimi kandidati. Proti tem kandidatom so

po mnogih krajih že postavljeni protikandidati in je tam vsak nadaljni kompromis izključen. Te dni se je mudil v Subotici in okolici dr. Momčilo Ivanič, ki je imel več dobro uspešnih shodov. Stopil je tudi v stik z Bunjevci in Nemci za sodelovanje pri volitvah. Največje nezadovoljstvo vlada v Sremu, kjer so s terorizmom vsilili za nosilca liste znanega Pribečevićevega prijatelja prof. Janiča in Zarka Miladinovića. Protičevi pristasi so že postavili protikandidata. V moravskem volilnem okrožju je prišlo na zborovanju do hudega spopada med Protičevci in Pašičevci. Slednji so proglasili za nosilca kandidatne liste Veljo Popovića, šefa kabinetne pisarne ministrskega predsednika. Protičevci so pa nato shod razbili in proglasili za nosilca liste Nastasa Petrovića.

Demokratje in Nemci. Po poročilu «Cillier Zeit.» so demokrati poslali posredovalce in mešetarje k štajerskim Nemcem, da bi jih pridobili za to, da glasujejo za Kukovčev kandidatno listo. Ker se mešetarija ni posrečila, so demokrati poslali svojo predstražo, orjunaše v Celje streljat in razbijat. Ali niso gospodje demokrati narodnjaki največjega kalibra?

Pogodba z Italijo. Italijanski poslanik na našem dvoru je obiskal zunanega ministra ter mu sporočil brzojavko Mussolinija, ki javlja, da je italijanska vlada predložila parlamentu nujno ratifikacijo Sv. Margeritske pogodbe. Zunanji minister je bil vesel tega sporočila. — Dunajski listi pa poročajo po svojih dopisnikih iz Rima, da je glavni zbor fašistov nastopil proti ratifikaciji dogovorov z Jugoslavijo ter se izrekel za poseben dogovor z Madžarsko.

Glede uradnih draginjskih doklad je na seji finančnega odbora v sredo izvajal v imenu Jugoslovanskega kluba g. poslanec Pušenjak: Položaj drž. uradnikov in uslužbencev je obupen. Zadnji čas je, da se že zboljša njihovo gmočno stanje. Predlog fin. ministra ni zadovoljiv, ker so stroški za povišanje draginjskih doklad preračunjeni na 91.700.000 dinarjev, med tem ko so preračunjeni dohodki iz povišanja stanovanjskih doklad, carine na koruzo, mast, meso ter aggio na izvoz, ki so odredeni za pokritje izdatkov za povišanje draginjskih doklad na 292.750.000 dinarjev. Na ta način bi imel finančni minister pri vsem tem še velik dobiček. Govornik zahteva, da se vsa ta svota porabi za povišanje uradnih plač. Dalje predlaga, da se v prvi razred poleg Beograda, Zemuna in Sušaka uvrste tudi mesta Ljubljana, Zagreb, Novi Sad, Baker, Senj in podobna ter vsa mesta ob državni meji in vsa letovišča in kopališča. Predlaga, da se ukine maksimiranje draginjskih doklad, tako da bodo vsi državni uslužbenci dobivali iste doklade in isto stanarino. Posebne draginjske doklade, ki so jih doslej prejemale sodniki, naj se povišajo in razširijo na vse druge uradnike z vseučiliško izobrazbo. Stanarina naj bo enaka za vse uradnike in uslužbence in v isti izmeri kakor v Srbiji. Govornik je opozarjal na obupno stanje finančnih in policijskih stražnikov v Sloveniji in zahteval, da se povišajo dosedanje dnevnice, če vrše službo izven svojega službenega mesta. Zahteval je, da kaznilniškim paznikom povišajo osebne doklade tako kakor tudi orožnikom, finančni kontroli in policijskim stražnikom. Govornik je obsodil način, po katerem hoče finančni minister kriti izdatke za povišanje draginjskih doklad, to je s povišanjem izvoznih carin in aggia na izvoz. To je navaden circulus vitiosus, ker se bodo povišale cene vsem življenjskim potrebščinam. Neznatno povišanje draginjskih doklad ni v nobenem razmerju z naraslo draginjo. Končno je govornik izjavil, da bo glasoval za predlog, zahteval pa je, da se predlog izpopolni, v kolikor ne odgovarja zahtevam državnih uslužbencev. Finančni minister je vse to in še druge predloge lepo poslušal, končno pa izjavil, da jih ne more sprejeti, ker nima sredstev.

Minister pravde na agitaciji. Kako agitira minister pravde dr. Lazar Marković, nam kaže ta-le slika iz njegove agitacijske potovanja po Hercegovini. V Trebinju je prišel s tremi avtomobili. V prvem je bilo par njegovih agitatorjev, pomočnik velikega župana in pa dva žandarja, v drugem je bil minister z velikim županom iz Mostarja in tretji avto je bil naphan z žandarji. Radi večje varnosti je poklical minister na pomoč še poručnika obmejne čete v Bileći. Vsa policija je bila na nogah ter zbrana okrog novega srezkega načelnika, ki je bil specijelno postavljen za ministrovega agitatorja. Vse to pa ni pomagalo in minister Marković je moral na shodu v Trebinju nehati govoriti ter se umakniti v čitalnico. Zastonj se toliko žandarmerije, če narod noče!

Pretep med radikalnimi kandidati. Še ko so bili radikali formalno skupaj, so se v moravskem okrogu hudo prepirali radi kandidatov in ko so eni hoteli imeti nekega Veljo Popovića, drugi pa Nastasa Petrovića, je prišlo v Varvarinu — do pretepa. Mogoče bi se še večkrat pretepali kot kandidati ene in iste stranke, da se Protičeva struja ni odcepila ter proti kandidatu oficijelne radikalne stranke postavila svojega moža. Sicer pa pretepov ni treba biti konec, kakor so se topli do

včera, kot »drugovi« ene in iste stranke, tako se lahko tepejo od danes naprej kot pravi politični nasprotniki.

Neodvisna delavska stranka, katero j snovalo srbsko delavstvo z nekaterimi bivšimi komunističnimi poslanci na čelu, bo menda le zabranjena. Policija je zaplenila njen program, sodnija je pa ovrгла to zaplenbo in pričakovati je bilo, da bo vladi merodajen sodnijski in ne policijski izrek ter da bo stranko pustila na miru. Za kaj takega bi povsod drugod ne bilo niti dvoma, če sodnija ne najde nič protizakonitega, potem je vse v redu, pri nas je pa seveda drugače. Kaj zakon, kaj sodnija! Stranka je nevarna režimu in zato se mora udušiti. — Čemu pa imamo Pašičevo volilno svobodo! — Delavstvo v Beogradu se je radi tega nezasišnega nasilja oklenilo republikancev, v velikem številu se je udeležilo republikanskega shoda ter sklenilo glasovati za republikansko stranko.

Zemljoradniki se zopet ujedinijujejo. Ko sta zemljoradniški skupini na agitaciji opazili, da škoduje razcep eni kakor drugi, se je začelo od obeh strani sedaj zopet misliti na pomirjenje in ujedinijenje. Posebno Lazičeva skupina je postala mehka ter popustljiva. Zemljoradniki so se zato ločili, ker so levičarji opazili, da večina poslancev kokerira z Davidovičevim demokratsko skupino in da bi rada šla tudi v njegovo vladu. Sedaj, ko vladajo sami radikali, ni seveda govora o izpolnitvi kakih želj po vladi in odpade tako vse, kar je bilo povod razkola. Zemljoradniki levičarji in desničarji so se najprej hudo pobijali v svojih proglaših, sedaj bodo pa najbrž izdali skupen proglas na narod. Tega v njem seveda ne bodo povedali, da jih je najprej ločila želja po vladi in da jih sedaj zopet združuje želja po mandatih.

Nekaj o dr. Trumbičevi kandidaturi v Dalmaciji. »Jutarnji list« poroča: Dne 5. t. m. se je vršil v Splitu sestanek dr. Trumbičevih pristašev. Ob tej priliki je nastopil dr. Trumbič kot glavni govornik ter razvil svoj volilni program. Dr. Trumbič se je izrekel proti velebrljanstvu, ustavi ter razdelitvi na oblasti. Glede Dalmacije je povdaril, da bo igrala le tedaj ulogo, ako bo bolj navezana na Zagreb kot pa na Beograd. Trumbič je obsodil brezglavi centralizem, koncentracijo vsega v srbijanske roke, nadvlado enega plemena in hlapčevanje drugih dvoh. Dr. Trumbič je bil po končanem govoru proglašen nosilcem liste za Dalmacijo in bo razvil sam agitacijo med Dalmatinci.

Po svetu.

Nekaj o razmerah v Albaniji. Albanski poslanik v Beogradu je podal o razmerah in položaju v Albaniji sledeče zanimivosti: pred sedanjo albansko vladu so hoteli ustaši pod Hasanom Prištancem uprizoriti državni preobrat, pa albanski narod ni hotel priznati ustaške vlade, ampak jo je izgnal in ustaški kolovodje so ušli s svojimi pristaši v takozvano nevtralnno cono. Iz nevtralne cone vpadajo ustaši neprestano v albansko ozemlje, a doslej se je še vladi vedno posrečilo, da jih je prepodila. Vse ustaše cenijo na 1200 mož, ki imajo tri poveljnike. Albanska vlada kroti te ustaše razven z orožniki še s tremi stotnjami pešcev. Albanska vlada je hotela skupno z jugoslovansko uničiti ustaše, a so se temu uprli diplomati veseli, češ, da nevtralna cona mora ostati res nevtralna. V parlamentu ima sedanja vlada večino, dne 15. januarja je potekel postavljeni rok za delovanje parlamenta in sedaj se bodo vršile nove volitve. Albanska vlada obstoji iz sedem članov in se trudi na vso moč, da dvigne deželu v ekonomskem oziru ter skrbi predvsem tudi za to, da ima v proračunu vedno ravnotežje. Od srednjih šol ima Albanija največ gimnazij, višje šole pa obiskujejo Albanci v inozemstvu. Naobraženo in šolano inteligenco dobivajo Albanci iz Amerike, kjer je naseljenih preko 60.000 Albancev. Diplomatske zveze Albanije z inozemstvom so v razvoju. Doslej ima Albanija samo dva zunanja zastopnika in sicer v Beogradu in Londonu. Z novo Turčijo nimajo Albanci prav nobenih zvez.

Predsednik češke republike in smrtna obsodba. »Lidove Noviny« poročajo, da je predsednik Masaryk silno težko podpisal smrtno obsodbo znanega morilca Novaka. To je bila prva justifikacija na čehoslovashkem. Pred podpisom se je dolgo časa posvetoval z raznimi pravniki, ki so mu vsi svetovali, naj obsodbo podpiše. Ko je Masaryk smrtno obsodbo podpisal, je postal silno razburjen in od tedaj ne more spati. — Naši ministri pa tako mirno spijo pri tolikih in tudi izvršenih smrtnih obsodbah.

Število komunistov v Čehoslovashki pada. Na kongresu komunistične stranke v Čehoslovashkiji je priznal glavni referent in glavni tajnik stranke Zapotocky, da število strankinih udov pada. Začetkom lanskega leta je znašalo število članov 254.000, tekom leta 1922 je odpadlo 122.000 članov in sedaj znaša celokupno število čehoslovashkih komunistov 132.000.

Memelsko vprašanje. Litovci glede Memela še niso nič popustili kljub ultimatu antante. Poveljnik litovskih prostovoljnih čet Bodris je poveljnika zavezniških čet, polkovnika Tronsona pozval, naj odide iz Memela. Litovska vlada v Kovnu izjavlja, da ne more zoper prostovoljce ničesar ukreniti.

Švica bo dala za odnovo Avstrije 20 milijonov zlatih kron.

Donava vedno bolj narašča. Ze v zadnji »Straži« smo javili, da je vsled deževja Donava tako narasla, da je okolica Dunaja pod vodo. Iz Budimpešte javljajo, da Donava vedno bolj narašča in da so morali iz strahu pred poplavo izprazniti vsa skladišča v budimpeštanski okolici.

Nova perzijska vlada. Perzija je dobila novo vladu pod predsedstvom znanega Mustafa Mamaleka. Novi

premier je načelnik nacionalističnih demokratov, zaklet nasprotnik Anglije in prijatelj angorske vlade. Govori se, da je na designiranje Mustafa Mamaleka vplival zelo novi nemški poslanik grof Schulenburg in seveda tudi ruski sovjetski poslanik. S Francijo je novi minister prijatelj. — Tako bo cel vzhod proti Angliji obeneh pa v dobrih odnošajih z Rusijo in kmalu se bo udeležila vzhodna velika antanta.

Boleške.

Trgovina s kandidaturami. Srbijo je poplavlila množica ljudi, ki bi hoteli postati narodni poslanci ali vsaj kandidati. Biti kandidat, to silno imponira, nekateri so pa pripravljani, odreči se te časti samo za denar. Nekateri, ki imajo samo dva do tri pristaše, se zadovoljujejo tudi s 50 dinarji odškodnine, drugi vplivnejši pa zahtevajo kar po 100.000 dinarjev ter grozijo, da v nasprotnem slučaju vse razbijejo. Srbske stranke ne vedo, kam hočejo s tolikimi kandidatskimi aspiranti in resni kandidati morajo vedno odpirati možnjček. Sicer pa pravijo, da je tudi Radič dobil za Božič po pošti 80 šunk od samih reflektantov na kandidature.

Redki in radodarni velilci. »Obzor« poroča: Ako se koga proglasi kandidatom, je bila doslej navada, da se je sklicalo strankine zaupnike in ti so se potem izrekli za ali pa proti kandidatu. V Vojvodini pa, ki je postala pri sedanjih volitvah nekaka politična arena za razne stranke, so se oklenili bogati in kapitalistični policajdemokratje čisto novega načina vzpostavitve kandidata. Nekemu demokratskemu kandidatu v Vojvodini so poslali volilci 160 svinjskih gnjati s pismom, da ga smatrajo za svojega kandidata in da bodo tudi zanj glasovali. Svinjske gnjati kot vzklino sredstvo bi lepo pristojale policajdemokratu dr. Kukovecu in njegovemu zvestemu tovarišu Petovarju.

Dnevne novice.

Izredni zbor JDS zaupnikov. Dr. Gregor Zerjav in celjski ključavničar Rebek sklicujeta za nedeljo, dne 18. t. m. izredni občni zbor svojih zaupnikov v Ljubljano. Na tem zboru bodo odobrili kandidature, a demokratske kandidatne liste so že vložene. Potrditev kandidatur je pri policajdemokrati naknadna. Pri tej priliki bodo govorili o demokratskem boju za našo severno mejo. O tem boju bo menda poročal dr. Kukovec, ki je svojčas ponudil Radgono Nemcem, ponujal avtonomijo Celovčanom, postavlja pa sedaj na svojo listo za Prekmurje take madžarone, ki so bili zaprti radi veleizdaje napram naši državi. Demokratski zaupniški zbor bo tako velik in sijajen, da je za udeležence naročen skupni obed v kazini in ta skupni obed bo tudi velika manifestacija demokratske stranke z ozirom na bližajočo se volitve. Ta demokratski skupni obed bo menda sedmina pred volitvami, a bo tudi gotovo sijajna manifestacija glede tudi in posebno še pijače, ako se ga bodo udeležili na primer: mariborski demokratje ala Kukovečeva in dr. Kodermanovega kalibra. K policajdemokratski manifestaciji pri bogato obloženih mizah želimo demokratom: dober tek in Amen!

Kje so bili te dni ata Kukovec? Na to vprašanje nam daje odgovor »Jutro«, ki na dolgo in široko razlaga, da se je ata Kukovečeva častljivost mudila v Beogradu pri notranjem ministru Vujičiću. Dr. Kukovec se je ministru bridko potožil, v več zadevah kakor: Narodne stranke (peščica slovenskih policajdemokratov) bodo izvajale skrajne konsekvence, če se bo zatiral slovenski živelj na korist Nemcem. Na to atejevo prazno grožnjo je g. minister čisto pravilno odgovoril, da se ni doslej Nemcev prav nič favoriziralo, ampak se jim je le dala volilna pravica in dovolila veselica v Celju. S tem odgovorom ata niso zadovoljni. Druga Kukovečeva pritožba je bila ta, da ljubljanska pokrajinska uprava terorizira opozicijske kandidate. Koga in katere opozicijske kandidate je mislil ata, nam ni znano. Minister je zopet odgovoril čisto pravilno, da mu ni nič znanega o kakšnem terorju napram opozicijskim kandidatom, najmanj pa napram policajdemokratskim. Ta ministrov odgovor je Kukovca užalo. Tretjič se je dr. Kukovec pritožil radi tega, ker je še Hribar vedno pokrajinski namestnik, kljub temu, da so imenovani veliki župani. Na to pritožbo je zapupal Kukovecu minister, da bodo nastopili še le po končanih volitvah veliki župani v svoji popolni funkciji. Ta odgovor pa je ateja naravnost konsterniral, ker po volitvah ata ne bodo niti poslanec več, kaj še le veliki župan za mariborsko oblast. Na kratko povedano: ata Kukovec so se peljali v Beograd, a nič dosegli, ker vedo v Beogradu, da slovenski policajdemokratje ne pomenijo v Sloveniji nič, v Beogradu pa prav nič! Dr. Kukovec se je torej peljal v Beograd na uro gledat, ker je po volitvah kot poslanec ne bo več gledal.

Nekaj iz političnega delokroga g. Lovreta Petovar. Kakor slišimo, prireja napredni kandidat, »nesebični« in za revne viničarje »zelo« vneti g. Petovar iz Ivanjkovec pridno sestanke zaupnikov, na katere vabi tudi pristaše SLS. Uspehi teh sestankov so hudomušno posmehovanje in tembolj vneto delo za krščansko stranko, ki bo g. kandidatu po volivah menda le nudilo razven potrebnega počitka tudi prepričanje, da slovenski volilci ne marajo prenapetega centralista in kulturno-bojneža.

Gospod pokrajinski namestnik ima besedo. Policijski svetnik dr. Seneković ima navado, da se vsakokrat, če ga kak list opere, obrne z lepim pismom na kako osebnost, o kateri meni, da je blizu lista, ter prosi in moleduje, naj se stvar popravi ali vsaj prestane. Tako je delal poprej in tako dela zopet sedaj, ko smo ga pri-

jeli, ker krši § 104 srb. kaz. zak. z zmerjanjem šefa pokrajinske uprave. Dr. Seneković je človek, ki ne misli nositi odgovornosti za svoja dela in ko mu tudi tajiti ne kaže, se skrivi v pozo prosilca in miloščinarja, ki pa ne prosi naravnost, temveč po raznih ovinkih in če bi šlo, oziroma če bi kdo na to reflektiral, bi dal menda tudi kako kompenzacijo iz svoje policijske prakse. V primer imamo na razpolago pismo, katero je pisal gospodu, ki je stal nekdanj najbližje mariborski »Volksstimme« in »Enakosti«, ter ga prosil, naj ugotovi, da on — Seneković — ni bil tisti, ki je nagovarjal k časopisni gonji proti okrajnemu glavarju g. dr. Lajnsiču. Ta prošnja ni imela uspeha in dotični gospod je še vedno pripravljen, vse tako ugotoviti, da ne bo »pomote v o-sebi.« — To samo tako mimogrede v karakteristiko. — Slabih strani g. Hribarja nismo krili niti najmanj ter jih tudi v bodoče ne mislimo — njegova dobra stran, pokazana v nastopu proti orjuncem, nas pa veseli, če se bo po zagotovilu izvedla ter tudi Senekoviča ne bo spregledala, ki je ostre lupe že davno potreben ter ima za vsak slučaj tudi — »boljšo službo!«

Predsednik Kmetijske družbe — veriži z galico. Tajnik Kmetijske družbe ing. Lah je pri društveni seji dne 7. t. m. ugotovil, da je predsednik Pirc letos potom Kmetijske družbe zase nakupoval galico ter jo z milijonskim dobičkom prodajal. Predsednik Pirc tega ni tajil, samo je rekel, da od te galice ni bil niti en kilogram prodan v Sloveniji. To se pravi, da je z njo drugod verižil. Pirc veriži že od preobrata z galico, vinogradniki je pa nimajo. Sedaj vsaj vemo, kdo draži galico! — Pirčevo verižništvo bomo še podrobneje opisali, za sedaj bodi povedano še to, da se gre za — 25 vagonov galice in da se je špekuliralo tudi z dva in pol milijona družbenega denarja.

Pogajanja glede prevzema južne železnice. Za dne 15. t. m. je določena v Rimu glavna konferenca zastopnikov vseh onih držav, po katerih teče železniško omrežje južne železnice. Pred to glavno konferenco pa se vršijo sedaj v Beogradu nekeke predkonference, na katerih bi se naj pripravil material za glavni sestanek v Rimu. Južna železnica je naši vladi že predložila načrt za prevzem njenega železniškega omrežja v okvirju naše države. Južna železnica predlaga dve možnosti prevzema: naša država naj prevzame omrežje v zakup. Naša država bi se morala zavezati, da plača družbi južne železnice 22.50% od brutto-dohodkov, minimum 5.200.000 zlatih frankov, maksimum 7.500.400 zlatih frankov. Ta zakup bi trajal do leta 1968, ko ugasne družbina koncesija. Drugi predlog pa bi bil ta, da prevzame naša država omrežje južne železnice v svojo državno režijo in izrabo. Ako bi se sprejel ta načrt, bi morala prevzeti država jamstvo za morebitni primanjkljaj in izplačati 22.50% brutto-dohodkov, minimum 5 milijonov in maksimum 7 milijonov zlatih frankov. O ravnokar omenjenih predlogih južne železnice pa se še ni sklepalo nič definitivnega, pač pa so merodajni krogi mnenja, da bi prevzela naša država jugoslovansko omrežje južne železnice v zakup do leta 1968.

Obmejni volilni glas. Od Sv. Križa nad Mariborom nam poročajo: Na našem shodu dne 4. februarja se je zbralo prav mnogo resnih volilcev, ki so z velikim zanimanjem poslušali poslanca Žebota. Pri prihodnjih volitvah se bodo vojskovele dve skupini: avtonomisti proti centralizmu. Centralizem je tisti sedmeroglavi zmaj, ki požira naš denar in naše vojake, pa tudi zatira našo vero in šole in bolnice. Avtonomisti smo pa vsi, ki smo zdaj trpeli najrazličnejše krivice, pa upamo, da bo konec teh krivic, ko se združijo pri volitvah vsi zatirani v eno fronto, ki bo premagala centralističnega zmaja ter mu odsekala glave. Ali so menda naši vojaki psi, da bi morali lajati v peč. Kar je preveč, je preveč! Radovedni smo, kako se bodo zvijali zastopniki centralističnih strank pri nas — če nas sploh pride kateri prigovarjat, naj še nadalje pošiljamo polne žaklje denarja v Beograd, nazaj pa še toliko ne dobimo, da bi vsaj našemu uradništvu ne bilo treba stradati — če že ubogo ljudstvo ne sme jesti drugega, kot neslan krompir.

Glasovi od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Pretekli teden je hrvatski seljak ponujal razno posodo po naših vaseh na prodaj. Pravil pa je ljudem tudi, kako jim bo Radič ustanovil hrvatsko republiko. Dne 20. februarja morajo priti vse občine z zastavo in godbo v Krapino, kjer bo imel Radič shod za ustanovitev republike. Italija in Amerika mu bota baje pomagali pri ustanovitvi. Kdor to bere, mora pač vzdihniti: Revež, kdor dandanes ne bere ničesar! Ni je laži tako velike, da ji ne bi verjel. Ni je prevare take hude, da se ne bi dal spetjati na led po njej. Tako so pri zadnjih volitvah mnogi samostojneži slepo šli za plačanimi mešetarji, ki so jim obljubljali kmetijski raj. Toda ni ga bilo od nikoder, pač, prišel je za voditelje in mešetarje. Ti so si nakupili s krivičnim dobičkom lepa posestva, gradili krasne hiše, še na svoje žene niso pozabili, kakor g. Pucelj, samostojni volilci pa težko plačujejo neznosne davke, katere so pridno pomagali nalagati njihovi samostojni poslanci. Težke milijone ljudskega denarja razsipavajo zdaj gospodje okrog vladnih korit, da bi preslepili ubogo ljudstvo in mogli ostati pri zlatih jasliah. In mnogi še zdaj ne spregledajo! Pravijo: Enkrat še hočemo poskusiti. Da, le poskusite! Pomnite pa tudi besede hudobnega kralja Roboama, ki je rekel ljudstvu: Moj oče vas je tepel z bičem, a jaz vas bom tepel s škorpijoni. Nikdar ne bodo nastopili boljši časi, dokler bo ljudstvo sledilo mešetarjem, ki ga izročajo belgrajskim mogotcem!

Izlet šoštanjkega Orla v Šmartno pri Velenju. Po lepi akademiji in prisrčni božičnici v šoštanju je prihitel delavni šoštanjki Orel k nam in nam pokazal v krasno uspeli akademiji sadove svojega dela. Ču-

dili smo se, da je mogoče s kmetskimi fanti in dekleti doseči toliko izvežbanosti. Spored je obsegal 18 točk, a bila je ena lepša od druge. Petje, deklamacije, telovadba Orlic, Orličic, obojega naraščaja in članov kar v štirih točkah se je vrstila v pestrem sporedu in navdušenje gledalcev, ki so do zadnjega kottička napolnili Društveni dom, se je stalno stopnjevalo in doseglo svoj višek pri res krasno izvajanih težkih skupinah. Zelo je ugajalo tudi ljubko petje naraščaja, kakor sploh ves nastop naših najmlajših. Ogrel je tudi slavnostni govor šofstanijskega kaplana č. g. Grila, ki je navdušeno in ognjevit, kakor vedno, povdarjal, da je Orel v sedanjem času neobhodno potreben, saj združuje najboljše med dobrimi, kakor tudi danes nastopa tu cvet šaleške mladine. Dal Bog, da bi plemenito stremljenje in vse žrtve tega glavnega širitelja orlovske ideje v naši lepi šaleški dolini našlo povsod umevanje in rodilo toli zaželjene sadove. V šmartnem se že kažejo in sklenilo se je ustanoviti dne 11. t. m. orlovski odsek. Popoldne po večernicah je ustanovni občni zbor. Pride govornik iz Ljubljane. Starši, ki želite imeti poštene fante in vsi fantje, ki se ne sramujete svojega krščanskega prepričanja, pridite polnoštevilno! Bog živi šaleške Orle!

Sprememba voznega reda. Na progi Dunaj—Maribor izostaneta brzovlaka št. 9 in 6. Vlak 9 pride zadnjikrat dne 8. II. in vlak 6 odhaja iz Maribora gl. kol. zadnjikrat 9. II. — Na progi Maribor—Pliberk izostaneta brzovlaka 409 in 410. Vlak 409 vozi zadnjikrat dne 8. II. in vlak 410 pride zadnjikrat 9. II. — Na progi Zagreb—Zidanmost—Maribor gl. kol. izostane od 9. II. brzovlak 506-6 in vozi brzovlak 506b-6b, odhod iz Zagreba ob 23.05, prihod v Maribor ob 2.40.

Propadanje sarajevskega muzeja. Beograjski «Novi list» je vzel sarajevski muzej za primer, kako vsled zanikernosti propada pri nas kultura ter piše: Nekdaj se je sarajevski muzej štel za prvega na Balkanu, pa zanj se je tudi mnogo izdajalo in prispevalo. Avstro-Ogrska je obračala mnogo pozornosti takim kulturnim ustanovam, ker je poznala njih veliko vrednost. A kako izgleda ta muzej sedaj, odkar je v naših rokah? Taisti muzej, ki se je lahko vrstil z modernimi svetovnimi muzeji, je danes v velikem pomanjkanju ter strašno zanemarjen. Nastavljeni uradniki brezbržno gledajo, kako vse razpada. V špirtu so raznovrstne kače iz bosanskih gora, a špirit je že davno izpuhtel in neki tujec je ob obisku tega zanemarnjenega muzeja napravil fino šalo, ko je uradnika vprašal: «Ali se ne bojite, da vam kače utečejo?» — Na tem muzeju se posebno dobro vidi, kako malo se brigajo merodajni faktorji za kulturne ustanove in to je vedno merilo kulturne stopnje dotičnega naroda.

Ubil lastnega brata. V selu Veliki Slatnjak blizu Čakovca je ustrelil kmet Martin Ranteš iz lovske puške svojega lastnega brata Aleša. Ko ga je enkrat ustrelil, ga je še lopnil po glavi in po roki s sekuro.

Alojz Gradnik: Srbske narodne pesmi v slovenskem prevodu. V založbi «Jug» v Ljubljani je te dni izšla zbiraka narodnih pesmi, katere je prevedel na slovenski jezik pesnik Alojz Gradnik. Zbirka obsega 20 obširnih narodnih pesmi, katerim je pridejano zgodovinsko ozadje in pa razna pojasnila, ki so potrebna za boljše razumevanje narodnih pesmi. Zbirka, ki je na prodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu in v vseh drugih slovenskih knjigarnah, se odlikuje po lepem tisku, finem papirju in sploh jako lični zunanji opremlji. Cena nevezanemu izvodu je 16 D, vezanemu 22 D. Zbirko toplo priporočamo.

Iz Maribora.

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

v sredo zvečer je bila zelo viharna. Zupan poroča najprej, da vpoklicani obč. svetnik Ferenc mandata ne sprejme, ker je kot dostavljalec z delom preobložen. Dr. Leskovar ugotavlja, da izvoljeni obč. svetniki morajo mandat sprejeti in ga ne morejo brez vsakega vzroka odložiti. Z delom preobložen je tudi marsikateri drug in vendar ne gre, da bi radi tega odložil mandat. Kdor ne misli mandata izvrševati, naj se ne da voliti. Vkljub temu večina vzame na znanje izjavo g. Ferencica. Mesto njega se vpokliče za obč. svetnika višji preglednik g. Fran Arko (NSS). Sploh ima NSS smolo s svojimi namestniki, ker se po vrsti branijo časti obč. svetništva.

Nato preide župan na glasovanje o toliko zaželenem proračunu. Pred glasovanjem zahteva dr. Jerovšek (SLS) besedo k poslovníku in izvaja: V zadnjih 4 mesecih smo se morali žal opetovano prepričati, da naš g. župan ne pozna občinskega reda in ga zato krši po vrsti skoraj v vsaki seji. G. župan je svoj čas dal izplačati svojemu pristašu Kohlbesenu mastno provizijo brez dovoljenja občinskega sveta; dal si je nadalje izplačati povišano plačo, ne da bi obč. svet vedel za to, dasiravno obč. red izrečno določa, da župan ne sme niti vinarja izdati brez dovoljenja obč. sveta. Proračunske debate so zopet pokazale, da se župan še vedno ni naučil obč. reda. On ni vedel, da je treba za veljavno sklepanje o proračunu navzočnosti dveh tretjin vseh obč. svetnikov in da mora imeti za nalaganje bremen absolutno večino vseh faktično obstoječih občinskih svetnikov in da ne zadostuje absolutna večina navzočih svetnikov. To nikakor ni lepo za mariborskega župana. Tako se naš župan ne sme blamirati. A vkljub temu pa, da se je naš župan v zadnjem času skoraj v vsaki seji blamiral, se še tudi do danes ni naučil obč. reda. Izjavljam, da današnja seja ni pravilno sklicana, ker se ni sklicala v smislu § 52 obč. reda. Po tem paragrafu mora župan svetnike sklicati k seji pis-

meno, z naznanilom dnevnega reda in sicer 3 dni pred sejo. Ako se to ni zgodilo, je seja neveljavna in neveljaven vsak sklep, ki se napravi v taki seji. Jaz pa sem dobil povabilo k seji šele v ponedeljek ob 9. uri in tov. Žebot ga je dobil celo šele v torek popoldne. Današnja seja je torej neveljavna in bo neveljavno tudi Vaše glasovanje o proračunu. Zato protestiram proti tej seji in proti eventualnim sklepom kot neveljavnim in zahtevam, da se ta protest doslovno zabeleži v zapisniku. Med izjavo dr. Jerovška so socialisti kakor kače sikali v govornika, ki je mirno stal in jih posmehljivo pomiloval. Odločno in opetovano jim je zaklical: «Se vas nič ne bojimo!» Zupan je zvonil in miril, a njegovi zblazneli otroci ga niso poslušali. Videlo se je, da Bahunovci župana pač malo upoštevajo.

Ko se je zbornica pomirila, se je začel zagovarjati župan. A ni mu uspelo. Požreti je moral govornikova očitanja radi umazanih provizij in radi svoje plače, ker jih ni mogel tajiti. Hvalil se je, da je poznal obč. red, dasi je proti njemu ugotovljeno, da je § 45 obč. reda začel študirati šele na obč. seji, ko ga je opozicija opozorila nanj. Trdi, da je današnja seja pravilno sklicana, kajti on je dal tisti poziv spisati dne 3. februarja, torej pet dni pred sejo. Pravi, da je sluga dr. Jerovšku hotel dostaviti vabilo že v soboto, pa ni mogel, ker so mu v Cirilovi tiskarni rekli, da se je g. ravnatelj odpeljal v Zagreb, Žebot pa vabila na ulici ni hotel sprejeti, češ, naj se mu dostavi na dom. Dr. Jerovšek odločno ugovarja in zakliče županu: «To je čisto navadna laž, jaz že poltretje leto nisem bil v Zagrebu. Moji uslužbenci slugi tega niso mogli povedati, ker ne prosim uslužbencev za dopust, ako hočem kam oditi, in jim tudi ne povem, kam grem. Tako je pri meni doma, kako prakso pa Vi imate v svoji hiši, je pa Vaša stvar.» Vmešavati se je hotel tukaj tudi dr. Serbec, ki je pa bil tako odločno zavržen, da se je vsedel in miroval.

Nato se je pričelo glasovanje o proračunu. Socialdemokrati in demokrati so kar tekmovali, kateri bi poprej vzdignili roko in s tem naložili ubogemu, izzetemu ljudstvu nova bremena. Pomagala sta jim pri tem izmed narodnih socialistov brivec Novak in bančni uradnik Šega. Glasovali so za velikanska bremena nad vse lahkomišelnost in brez vsakega prevdarka, da večina niti vedela ni, zakaj glasuje, ker proračuna ni poznala. To se je pokazalo posebno pri glasovanju o povišanju cene za večjo porabo vode. Kaj je razumeti pod večjo porabo vode, tega ni znal povedati ne referent, ne g. župan in tudi nikdo drugi iz večine, podučiti je morala slavno večino zopet opozicija, kar je storil g. dr. Leskovar. Tako je bil proračun po dvomesečnih težavah končno izglasan, pa seveda neveljavno. Kajti dr. Jerovšek je dal protokolirati odločen protest proti veljavnosti seje in proti veljavnosti sklepov, s katerimi je bil proračun sprejet, ker seja ni bila sklicana po § 52 obč. reda.

LAZNIJIVIM DOPIŠNIKOM IN INFORMATORJEM «TABORA»

«Tabor» je prinesel v svoji zadnji številki celo kopico laži o moji osebi. Z ozirom na te laži izjavljam in konstatiram sledeče:

1. Podla laž je, da si nisem dal pravočasno dostaviti vabila k seji, da bi onemogočil s tem sejo. Bil sem v soboto dne 3. februarja stalno v pisarni v Cirilovi tiskarni do druge ure popoldne in me med tem času noben občinski dostavljalec ni iskal.

2. Podla laž je, da bi bil v tiskarni svojim ljudem naročil, naj rečejo občinskemu dostavljalcu, da sem se odpeljal v Zagreb in se vrnem še le v ponedeljek. Ni nikdar bil in ne bo moja navada, da bi svojim ljudem pravil, kam odhajam in kdaj se vrnem, ker jih to nič ne briga. Zato je

3. Podla laž, da bi bil kdo izmed mojih ljudi v tiskarni dostavljalcu izjavil, da sem se odpeljal v Zagreb in se vrnem še le v ponedeljek.

4. Resnica pa je, da sem se v soboto popoldne ob pol 3. uri odpeljal v Dravinjsko dolino, kjer sem imel v nedeljo shode v Makolah, Studenicah in Poljčanah, koji shodi so bili že v torek poprej napovedani in objavljeni. Resnica je torej, da se nisem radi tega odpeljal, da bi preprečil dostavo vabila k občinski seji.

5. Da bi me bili občinski svetniki v občinski dvorani imenovali lažnjivca, žal v divjem kričanju socialistov in demokratov nisem slišal; če je pa to res, pozivljam tiste občinske svetnike, ki bi bili to storili, da to obdolžitev še enkrat ponovijo, da dobijo priložnost, to svojo obdolžitev na primernem mestu tudi dokazati.

6. Za nadaljne napade se ne menim, ker me «Taborovi» dopisniki sploh ne morejo žaliti in padejo njihove psovke na nje same nazaj. Bilo bi pod mojo čast jo, s podlostjo še nadalje polemizirati.

Dr. Anton Jerovšek, občinski svetnik.

Izjava. K grdim napadom na ravnatelja dr. Jerovška v «Taboru» z dne 9. februarja pripomnim sledeče: Ko je prišel 3. febr. popoldne magistratni sluga v upravništvo in vprašal po g. dr. Jerovšku, se mu je reklo, da g. ravnatelja ni doma in jaz sem pripomnil, da se je g. ravnatelj z vlakom odpeljal. Da bi se bil kdo v Cirilovi tiskarni izrazil, da se je g. ravnatelj v Zagreb odpeljal, je popolna neresnica. Ako pa je sluga mislil, da človek, ki se z vlakom odpelje, mora v Zagreb iti, ni naša krivda. — M. Ljubša, upravitelj.

Malomarnost povspesuje zločin. Nedavno so zaprli v Mariboru železniškega uradnika Dragotina Jenka, ker se je izkazalo, da je s časom poneveril okroglih 400.000 dinarjev. Prideljen je bil sekciji glavnega kolodvora in izplačeval je delavce ter drugo po pobotnicah, katere je predlagal. To aretacijo so beležili razni listi.

Eni so pisali, da je bil to zelo simpatičen mož, ki si je pridobil pristop ter ugled v najboljših družbah, drugi, da je postal žrtev žene, ki je od njega vedno več denarja zahtevala, nego ga je zaslužil, tretji, da je bil v njen razkošja in da je kradel, da mu zadosti, vsi pa vedo povedati, da je pobotnica, oziroma izkaze ponarejal ter po njih dvigal denar. Če je imel po pravem za sprejeti 330 dinarjev, je pač pristavil spredaj še trojko ter sprejel 3330 dinarjev, izplačal 330, 3000 pa porabil za svoje in ženino razkošno življenje. S tem si je pridobil tudi «ugled» v najboljših družbah in to je sramota, da se danes ravna ugled po denarju. Tako je šlo, dokler goljufije niso narasle na 400.000 dinarjev. Še le potem so se začeli spogledovati ter povpraševati, odkod človeku toliko razkošje, ko ima samo tako malo plačo. To je nemarnost, ki favorizira zločinstvo! Mesce in mesce se je s fujakerjem vozil v urad, pa se nikdo ni vprašal: kako, odkod, ko je pošteno zaslužena plača samo toliko in toliko in ko ob njej toliko in toliko tovarišev strašno pomanjkuje?! — Seveda, če ima mož «ugled», potem se sploh ne povprašuje! — In to je to, kar povspesuje razširjanje korupcije v uradnih krogih. — Beograd jo je vcepil, ker pravi, da plača sploh ni za življenje, temveč to, kar se zasluži s pomočjo oblasti in «ugleda». Kolikokrat je že vprašala poštena javnost, kako morejo cariniki IV. klase cele noči šampanizirati ter hazardirati, pa še ni dobila odgovora, zlorabe uradniške službe in zločini se pa množijo od dneva do dneva.

35letnico poroke in 25letnico službovanja kot pošlovodja slavi to nedeljo, dne 11. t. m. g. Lovro Čvartek s svojo soprogo Marijo. Našemu vrlemu somišljeniku iskrene čestitke!

Opozarjamo na dobrodelni plesni venček mariborskih kat. mojstrov, ki se vrši v soboto, dne 10. t. m., pri «Gambirinu»! Začetek ob 20. uri. Naše somišljenike lepo vabimo in prosimo, da se udeležijo tega venčka kar v največjem številu!

Mestno električno podjetje naznanja svojim cenjenim odjemalcem: Mestni občinski svet je sklenil v svoji seji dne 19. januarja 1923, da se do definitivne rešitve vprašanja glede zvišanja cen električnega toka zviša cena za luč in moč začasno od 1. januarja 1923 na dvakratni sedanjí znesek, oz. zviša draginski pribitek na 300 odstot. Radi tega se bode začasno zaračunil v pavšalnih zneskih za mesec februar in pri števcih za januar a ob enem z naša čas odpadajočimi zneski naknadni povišek za januar, oziroma v mescu aprilu tudi za I. četrtletje. Eventualna diferenca, ki bi nastala po definitivni rešitvi tega vprašanja, se predpiše in zaračunil naknadno od 1. jan. 1923.

Društvo za podporo revnih učencev je v drugi polovici januarja zopet razdelilo 22 parov čevljev in 18 dekljskih oblek ter 24 parov nogavic. Nogavice, najboljše kakovosti, so velikodušno dar veletrgovine Gaspari in Faninger, za kar izreka društvo najlepšo zahvalo. Še mnogo otrok nas prosi pomoči in to potom šolskih vodstev, ki so vposlala društvu natančen seznam najrevnejših družin z mnogimi otroci. Zato priporočamo človekoljubne namene društva nadaljni naklonjenosti občinstva ter se najljubšeje zahvalimo za vse nam v zadnjem mesecu doposlane prispevke.

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru, r. z. z. o. z. ima svoj redni občni zbor dne 25. februarja ob pol 10. uri popoldne v razpravi dvorani okrožnega sodišča v Mariboru soba št. 53-I s sledečim sporedom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Poročilo nadzorstvenega sveta. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička. 5. Sklepanje o zadolženju zadruge. 6. Volitev upravnega in nadzorstvenega odbora. 7. Morebitna sprememba pravil. 8. Slučajnosti. — Ako občni zbor ob določen uri ne bi bil sklepčen, zbereje pol ure kasneje pri vsakem številu članov. Bilanca je zadrugnikom od 15. t. m. v zadrugi blagajni v pogled.

Društvo stanovanjskih najemnikov daje na znanje, da so od danes naprej uradne ure za člane izključno vsak dan od 9. do pol 12. ure predpoldne. (Rotovski trg 1.)

Razpis natečaja gradbene loterije MGA. Od centralnega odbora pooblaščen pododbor za I. loterijo Mariborske Gradbene Akcije je razposlal na koncesijonirana stavbena podjetja v Mariboru in okolici razpis natečaja za zgradbo treh stavb, ki bodo tvorile tri dobitke loterij. Prvi dobitek je lepa vila. Drugi in tretji dobitki je dvojna stanovanjska hiša. Natečaj se je poveril, kakor rečeno, vsem koncesioniranim stavbenikom, oziroma zidarskim mojstrom. Ako bi kateri naslov pomočoma izostal, naj se dotični takoj zglesi v pisarni Mar-Stan. Vpoštevati pa se bodo samo načrti onih podjetij, ki so člani društva Mariborska Gradbena Akcija in ki so članarino, oziroma prispevke že vplačali, ali ki jih vplačajo pred 20. februarjem. Dne 20. februarja namreč morajo biti že vsi načrti oddani, ker se vrši seja loterijskega razsodišča, katero bo pregledalo vposlane načrte, isti dan. To je po dolgem času v Mariboru prva prilika, ko naša podjetja zopet lahko pokažejo svojo strokovno sposobnost, pa tudi svojo pripravljenost in dobro voljo, po možnosti prispevati kot pomoči stanovanjske bede. Vpoštevati je pri tem razpisu tudi dejstvo, da se za to prvo loterijo že danes zanimajo širši krogi tudi daleč izven Maribora in celo izven naše države, da bo to delo zgodovinsko delo za Maribor in da se lahko uveljavi kot razstavni objekt tudi vsak načrt, ki od razsodišča za prvo loterijo ne bo sprejet. Zato naj bi bil vsak stavbenik ponosen, da mu je dana prilika tekmovali v tem za Maribor zgodovinskem gradbenem natečaju.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

»Norec!« je dejal dr. Kemp, se obrnil na peti in se del.

Pa tisti, ki so gledali begunca od blizu in videli njegov obraz, poln strahu in groze, so mislili drugače.

Ni pogledal ne na desno ne na levo, njegove širom odprte oči so s koprnečo grozo zlele doli po ulici, kjer so se prižigale luči in so se zbirali ljudje. Njegovi žepi so bili nabasani polni in žvenketalo je v njih kakor od samega zlata. Usta so se mu povesila, pene so se mu delale na ustnicah in hropel je. Ljudje so se ustavljali po ulicah, gledali gorindol in se začudeni popraševali, pred kom beži.

In tedaj je visoko gori na griču zatulil pes, ki se je še pravkar mirno igral na cesti, in je zbežal za vrata in ko so se stali ljudje čudeč se, je nekaj kakor veter pihnilo mimo njih in pad pad kakor od bosih nog je prihitelo in težko sopenje je bilo čuti.

Vse je vpilo in se strahoma umikalo. In vpitje je hitelo po griču navzdol in spodaj na ulicah so kričali ljudje, še predene je pridiral do njih Marvel — on je bil — Vrata so se zapirala in zaklepala.

Tomaž Marvel je slišal krič in loputanje z vrati in zbral je zadnje moči ter obupno skočil naprej, da bi ne prišel prepozno. Pa strah in groza sta ga prehitela in se polastila ulic in mesta.

Vinko Lašič

oblastvene izprašani zidarski mojster

Radvanje 39, pri Mariboru

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča nova in popravišna dela. 3-3 61

Vabilo

na

PLESNI VENČEK

kateri se priredi v nedeljo, dne 11. februarja 1923

v GOSTILNI KLUG NA PESNICI

Začetek ob 15. uri.

Vstopnina 5 Din.

Za obilen obisk se priporoča

gostilničar ŠKOF.

BRZO JAV!

Došle zopet najnovejše oblike damskih slamnikov za poletno sezijo

Izdelujem nove Tagal in Pikó

ter prevzamem v popravilo vse vrste slamnikov damskih in moških. Cene zmerni!

IVAN KVAS, MARIBOR, MELJSKA C. 74**Spodnještajerska ljudska posojilnica**

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne vloge, katere se zmore vsak čas dvigniti

po 5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%, večje in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6 1/2%.

3-3

939

»Nevidni človek prihaja! Nevidni človek —!«

XVI.

Čudna borba pri »Veselih kvartavcih.«

Gostilna »Pri veselih kvartavcih« leži na vznožju griča, tam kjer se začne cestna železnica.

Ob tistem času je slonel gostilničar pri mizi in govoril o konjih in konjskih kupcih z bledim bolehavim izvoščekom. Črnobrat mož v sivi obleki je sedel poleg njega, jedel kruh in sir in pil slabo pivo ter govoril v amerikanskem narečju z mestnim policajem.

»Kaj neki pomeni to kričanje?« je dejal izvošček in stopil k zamazanemu oknu. Kričaje je nekdo letel mimo.

»Morebiti gori —?« je pripomnil gostilničar.

Težki, okorni koraki so pribežali, vrata so siloma odletela in Marvel je planil v sobo. Klobuk je nekje izgubil, ves poten je bil in razmršenih las. Suknjo na vratu je imel raztrgano. Hlastno se je obrnil in skušal zapreti vrata za seboj. Nekaj se je zamašilo med njo in ostala so polodprta.

»Že pride!« je vpil in glas mu je bil hripav od groze. »Že pride! Nevidni človek! Za menoj je! Za božjo voljo! Pomagajte! Pomagajte!«

»Zaprite vrata!« je naročal policaj. — »Kdo pride? Kaj pomeni krič?«

Stopil je k vratom, odrinil zapreko in jih zaklenil. — Amerikanec je zaklenil druga vrata.

»Skrijte me!« je prosil Marvel, se tresel in si brisal potno čelo, pa še vedno trdno držal knjige. »Skrijte me! Zaklenite me —! Kamorkoli! Pravim vam, za menoj prihaja! Ukanil sem ga! Ubil me bo, je dejal, in bo me!«

»Tukaj ste varni!« je rekel mož s črno brado. »Vrata so zaklenjena. — Kaj se je zgodilo?«

»Skrijte me!« je prestrašeno vzkliknil Marvel. Silovit udarec je zabobnel po vratih in nekdo je zunaj kričal in razsajal.

»Halo —! Kdo je?« je vprašal policaj.

Tomaž Marvel je s tresočo se roko otipaval zapahe in ključavnice. »Ubil me bo! Nož ima! Za božjo voljo!«

»Sem pojdite! Tule se skrijte!« mu je rekel krčmar. Odprl mu je vrata v sobico in zunaj se je ponovilo razsajanje. »Nikar ne odprite!« je ječal Marvel. »Prosim, nikar ne odprite! — Kje se naj skrijem?«

»To je torej nevidni človek —?« je govoril mož s črno brado in držal roko za hrbtom. »Mislim sem si tako, ko sem čul o njem!«

Kupujem vsako množino orehovitih in hrskovitih debel, zdrave, ravne, po možnosti brez grč. Ponudbe se prosijo na: P. Higersperger, Celje. 2-2 58

Hiša za eno obitelji, velika skladišča za trgovino z drvi, apnom, premogom in cementom, električna razsvetljava, vodovod, vse zidano l. 1922, stavbišče za dvonadstropno hišo, ves kompleks meri 890m², leži blizu Glavnega trga v pr. metni ulici, sposobno za veliko delavnico, se proda. Kupec lahko takoj prevzame in se naseli. Cena 225.000 Din.; do 50.000 Din. o stane lahko vključeno. Posredovalci dobijo provizijo. Vprašati pri M. Grgič, Koroška c. 49, Maribor. 1-3 64

Pohištvo za spalno sobo in knjižnico, solidno delo, se proda. Maribor, Vojašniška ulica 8, Rojko. 2-3 57

Kupim vsako množino borov 5 m dolgih in 35 cm debelih. Pavel Lediač, sodar, Gozdna ulica št. 6, Maribor. 4-6 51

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10**Perje za postelje!**

Veletrovinna z premogom in drami
na debelo na drobno

F. & A. UHER

Slovenska ul. 8 Telefon 344

CENIK:

2-10 55

PREMOG v vsaki množini na dom postavljen po Din. 32, 37, 42, 45-25 in 66-75 za 100 kg.

DRVA: bukova cela na dom postavljena la Din. 700, la Din. 625 za klastro.

BUKOVA BEZANA 20 cm dolga na dom postavljena la Din. 50, la Din. 45 za meter.

MEHKA 1 meter dolga vezaza (odpadki) Din. 0-27 za kg na dom postavljena.

Naročila se sprejmejo samo v pisarni v Slovenski ul. 8.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice v tekočem računu.

Pooblašteni prodajalec srečk državne razredne loterije.